

A Vérmező ma. Hátterben a földalatti építkezése.

Sok olyan terület van Budapesten, amely a múltban ellen-szenvet, sőt gyűlöletet váltott ki a dolgozók köréből. Ezek közé tartozott egészen a felszabadulásig a Vár nyugati oldalán hosszan elnyúló terület, a mai Vérmező is.

1686-ban visszafoglalták Budát a török megszállóktól, azonban egyik zsarnokság után a másik következett. Bár Budára és környékére német lakosokat telepítettek, a császári katonaság velük is szűkmarkúan és kemény kézzel bánt. A budai polgárság hosszú ideig pereskedett azért, mert a várparancsnokság egyszerűen magának foglalt le nagy területeket, köztük a mai Vérmezőt is, de hiába! — ez a nagy térség egészen 1945-ig a katonai kincstár birtokában maradt.

Ez az akkoriban „generális kaszálonak” nevezett terület 157 évvel ezelőtt a magyar szabadságtörekvések történetébe is beleírta nevét. 1795 május 20-án itt végezték ki Martinovics Ignácot négy társával együtt, majd két hét múlva két másik társukat. A kivégzés helye a térség északi csücske volt. Itt állítottak fel négyszögben négyezer katonát, a vértanukat a kivégzéshez itt kötötték székhez. Martinovicsék mozgalma csak elszigetelt volt, nem támaszkodott a népre s ezért nem győzhetett, de a magyar nép velük érzett. Másnap reggel piros rőzsák virítottak a kivégzés színhelyén — s rövid idő múlva már vérmezőként emlegették ezt a területet. Petőfi „Vérmező”

című versében ezt az elnevezést többször is használja, bár még kisbetűvel írva.

A XIX. században katonai gyakorlótér lett a Vérmezőből, azonkívül arisztokraták szórakozóhelye. Másnak tilos volt ide belépni, csak ideiglenes átjárást engedélyeztek, de a főhercegek és grófok vígan lovagolhattak szélteben-hosszában.

1919-ig nincs semmi érdemleges feljegyezni való. A Tanácsköztársaság idején május 1-én itt tartotta nagyszerű díszszemléjét a dicsőemlékeztű magyar Vörös Hadsereg.

Az ellenforradalom sötét korszakában az uralkodó osztályok tagjai többemeletes házakkal építették tele a Vérmező keleti oldalát. Viszont a Vérmezőtől délre a műemléknek nyilvánított Karácsonyi-palotát okatlanul lebontották — mintha megsejtették volna, hogy a palota később jól megfelelt volna kultúrotthonnak.

1945 elején gépek temetője lett a Vérmezőből. Láttunk ott láncaltapas tankokat, összetört repülőgépeket, szétzúzott ágyúkat, megrokkant tábori konyhákat, kézigránátokat, gázlárcokat és a fasiszta haderő egyéb eszközeit.

Az eltakarítás után egy ideig „valódi” szemétdombok emelkedtek a Vérmezőn. Majd a Várból iparvasúttal ideszállított rengeteg törmelékkel és hatalmas földmunkákkal feltöltötték a térség medencéjét. 1950 nyarán a Fővárosi Kertészet dolgozói Fejér megyéből hozott fenyőekkel, egyéb fákkal és vi-

rágokkal gyönyörű parkot alakítottak itt, ahol vidám gyermekek játszanak, üdülnek, felnőttek sétálnak, pihennek. A dolgozó nép ma már magáénak tudja és megszerette ezt a területet is.

A Vérmezőnek a Déli pályaudvar felé eső részén nagyszabású építkezés folyik. Itt lesz a földalatti gyorsvasút budai végállomása. A vasút dolgozói már építik a földalatti állomáscsarnok pillérsorát, építik azt az alagutat, amelyben a vonatokat majd az érkezési oldalról az indulási oldalra tolatják. Naponta huszonnégy vagon kibányászott kőzetet szállítanak el a munkahelyről. A munkalendület tovább fokozódik, hogy öt éves tervünknek ezt a nagy békeművét mielőbb átadhassuk a főváros dolgozó népének.

A Városi Tanács Martinovics kivégzésének színhelyén a közel jövőben emlékművet állít fel.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Szerző:

Cím:

A VÉRMEZŐ

Személy:

Helyszám:

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Ezti Budapesti Könyvtár
1952. V. 27
(Köt. v. füz.)

11952

712.21